

de collecte.

de heer
ligen presi-
Sept. 1877.
de Geref.
We lezen:
President
ligen werd

advies. Hij
ollecte een
voldoende
het geld en
dan wilde
opdragen
en. Ik heb

— volgens

raak voor
niet op de

Apostel Ja-
n bijbel te
hebt den
is, de arme
ouder het
op de arme
achtans een
kerk. Er is
ij... maar
en: „Pas
Geen geld
ot aan het
erder niet!
geen goed
len dag als
en om acht
Notaris zal
zijn graf-
in Sas zal
notaris een
n der Kerk
lied zingen,
dragen...
ts van! De
„God, zei
aan de ziel
in wat voor

die uitlog.
bloeden is.
indien ge
heeft.

resten van
es voor de
angen van
el.

gemeesters.

„De Auto-
Evangelisa-
gd te Am-
de v. Herk-
P. Storm,
stgenoemde,
ctie. Adres-
ionsweg 10,
r het werk
waar. Een
den arbeid

ant is mis-
n weer het
nen in het
men heeft
ester in het
de Auto-

De moed
et program-
ke plaats

N. C. S. V.

ds Meyster
trinnert aan
roken waar-
wijst daarna
ft, maar be-

oordeel over
l opgesloten
n gewenscht
ning, inder-
roken, blijft

ijft: „er op
ord kan val-
men worden

or de N. C.
ng het posi-
zag der H.
spreekt, en
heeft voor
den zega-
aanloopen.

te Bussum.

Geelkerken
de om hem
s P. v. Dijk
Theol. Tijd-

Van aparte kringetjes is immers niet veel heil
in verwachten! Het voorbeeld heeft men aan de
Kerk van Dr. Geelkerken. Perspectief zien wij, met
het N. Holl. Kerkblad, heel weinig in deze groep. Maar
lijftijd verloor weder een medewerker, en bekend
is dat niet allen, wier naam nog aan den kop van
het blad prijkt, met den huidige koers van Woord
en Geest ingenomen zijn.

De huijtenstaanders leven in afwachting. Inmiddels
hebben redevoeringen als Dr. G. in Bussum hield in
ieder geval de verdienste, dat ze duidelijk zijn. Spot
wondt niet zelden alleen den spottor zelf. In over-
eenstemming met den ernst van de beginselverklaring
zijn grappen als over den navel van Adam
nu juist niet.

Het zou, dunkt ons, moeilijk zijn, uit ook maar één
artikel dat van pro-Assensche zijde tegen de groep
van Dr. G. geschreven is, een aanhaling te doen, waarin
niet den ernst van de scheiding gespot werd als in
Bussum geschiedde!

Genesis I op het agendum?

Prof. Groshede schrijft in „Noord-Holl. Kbl.“:

Volgens berichten in de bladen heeft de Classis Tiel
op voorstel van de Kerk van Geldermalsen besloten de
o.k. Part. Syn. van Gelderland te verzoeken aan de Gen.
Synode een uitspraak te vragen over de kwestie, of de
dagen in Gen. I als tijdperken, dan wel als dagen van
24 uren zijn te verstaan.

Wij voor ons zouden het zeer betreuren, indien de
Particuliere Synode van Gelderland dit verzoek ter
Synode bracht en nog meer, indien de Generale Synode
een uitspraak deed, als door de Classis Tiel wordt ge-
vraagd.

Betreuren om meer dan één reden.

Van de zijde der medestanders van Dr. Geelkerken is
herhaaldelijk betoogd, dat uit de oorspronkelijk door
de Classis Amsterdam aan Dr. Geelkerken voorgelegde
vragen, het noemen van Gen. I was weggelaten, omdat
inzake Gen. I geen eenstemmigheid bestond, of omdat
men hier den weg open wilde houden om de dagen als
tijdperken te verstaan, of omdat men de kwestie niet
aandurfde en zoo meer.

We mogen beginnen te herhalen, dat deze voorstel-
ling onjuist is.

De Classis Amsterdam heeft op voorstel van de door
haar te hulp geroepen hoogleeraren besloten Gen. I uit
de vragen te laten vervallen, alleen omdat door de pro-
fessoren was betoogd, dat de Classis zelf verklaard had
betreft tot zijn met het antwoord, dat Dr. Geelkerken
gegeven had op de hem gestelde vragen, voorzover
Gen. I daarbij in het geding was en dat het dus geen
zin had nog weer eens Gen. I te noemen.

We mogen er voorts aan herinneren, dat we voor ons
zelf niet bevreesd zijn over de dagen van Gen. I te spre-
ken. Immers we hebben in dit blad zelf vrijwillig de
kwestie ter sprake gebracht en ons oordeel gegeven.
Een oordeel, dat hier op neer kwam, dat het ons noch
juist leek te spreken van tijdperken, noch juist om te
spreken van dagen van 24 uur. Het eerste niet omdat
daarmede het terrein van de uitlegging der Schrift ver-
laten wordt en men aan dag 'n zin geeft, waartoe de
wetenschap brengt, hetgeen er ten overvloede nog niet
toe leidt, dat men van de moeilijkheden verlost is, het
tweede niet, omdat men dan iets, dat het voortbestaan,
de geschiedenis der wereld betreft, gaat toepassen op
haar ontstaan. We wenschen ons te houden aan het-
geen in Gen. I: 5 uitdrukkelijk staat: God noemde het
licht dag. Meer weten we er niet van en we zien voor-
loopig geen weg om er meer van te weten te komen.

Daarmede is tevens ons eerste bezwaar genoemd te-
gen de gedachte van de Classis Tiel. Er wordt hier een
dilemma, een tweeluid gesteld, die we niet kunnen aan-
vaarden. Wie spreekt van tijdperken of van gewone
dagen, dringt twee mogelijkheden aan het verhaal op,
die beide met het karakter van het verhaal in strijd
zijn, in strijd ook met wat in Gen. I: 5 is geopenbaard.
Als wij te antwoorden hadden op de vraag, zoo zou ons
eenig antwoord moeten zijn: geen van beide is juist.

In de tweede plaats willen we niet den kant uit, dien
de Classis Tiel ons wil doen gaan.

Zullen we een vragenlijstje aan de Generale Synode
voor gaan leggen? Dan zal het toch wel wat langer
moeten zijn.

We beginnen dan maar met den Catechismus.
Mag men een verklaring van de nederdaling ter helle
geven, die feitelijk in strijd komt met Antwoord 44 van
den Catechismus?

Mag men zeggen, dat de begrafenissen van Christus
nog wel andere beteekenis heeft, dan in Antwoord 41
is uiteengezet? Mag men zeggen, dat het opschrift Van
de Sacramenten onjuist is? En dat boven Zondag 23
moest staan „Van de Rechvaardigheid“?

Eenzelfde lijstje geven we met genoegen over de ze-
ven en dertig artikelen.

En het laatste uitleggende vragen, die ook leerstel-
lig belang hebben, is zoo groot, dat er twee kolommen
van ons blad mee te vullen zijn. We noemen in dezen
tijd na Paschen maar eens deze vraag, mag men 't,
„toen de deuren gesloten waren“ zoo verklaren, dat Je-
sus door de gesloten deur kwam of heeft men er een
tijdsbepaling in te zien?

Dit is niet de weg, om de zaken tot oplossing te
brengen.

Er is in onze Kerken, wat door onze vaders ge-
noemd is, een vrijheid van profeteeren.

Maar natuurlijk binnen zekere grenzen. Er mag geen
afwijking zijn van Schrift of belijdenis.

Komt een Dienaar des Woords door de uitlegging
der Heilige Schrift tot het inzicht, dat een bepaalde
uitdrukking in onze belijdenisschriften niet juist is, dan
is de weg hem aangewezen. Dan heeft hij dat bezwaar
in te dienen bij de kerkelijke vergaderingen.

Meent een lid der gemeente, dat de Dienaar des
Woords van de belijdenis afwijkt, dan is de weg hem
ook aangewezen. Dan zal hij met dien predikant heb-
ben saam te spreken en als dat niet tot een bevredigend
einde leidt, een klacht hebben in te dienen bij den Ker-
keraad.

Maar men beginne niet met een vragenlijst aan onze
Synodes voor te leggen.

Heeft iemand op den kansel geleerd of in geschrifte
als de eenig juiste meening voorgesteld, dat de dagen

van Gen. I tijdperken waren? Is daar met hem over
gehandeld? Dat zouden we eerst willen weten.

Dan komt de vraag aan de orde, hoe er verder te
handelen is.

Ik vond het jammer en gevaarlijk in dezen tijd van
valsche voorstellingen, dit artikel te verknippen. Daarom
geef ik het hier in zijn geheel.

Wereldbeeld en paradijsverhaal.

In „Geref. Theol. Tijdschrift“ spreekt prof. Aalders
nog een laatste woord ter afwikkeling van de polemiek,
die hij had met Dr. Schouten. We ontleenen daaraan:

En nu wil ik ook nog eens weer met allen nadruk
wijzen op de nimmer bedenkelijke strekking welke het
disputabel stellen van de zinnelijke waarneembaar-
heid van de slang en haar sproken en van de beide
bizonde Paradijsboomen heeft. Ik herhaal nog eens
weer, wat ik in mijn zooveel genoemde brochure
blz. 18 v. schreef, dat met dit disputabel stellen
onzezer wordt, waarin de eigenlijke proef bestond,
waarin de eigenlijke verdediging lag, en waarin
de eigenlijke val heeft bestaan; en al de noodzake-
lijke consequentie daarvan moet wezen dat heel
het Paradijs en ten slotte ook de val zelf dispu-
tabel wordt. Of zulk een exegese het gezag van de
H. Schrift ongerept laat, moge Dr. Schouten zelf be-
slissen. Nu zegt hij wel dat niemand dergenen, die zich
met de beslissing van Assen niet konden vereenigen,
het feit van den zondevall of van de verschijning
van Satan aan Eva heeft geloofd (blz. 155),
en dat weet ik evengoed als hij; maar mijn betoog
dat ik boven kort samenvatting heeft nog nooit iemand
weerlegd. En als dat betoog niet weerlegd kan worden,
moet de zucht om een andere exegese van het
Paradijsverhaal te geven, al bedoelt men dat
niet, beschouwd worden als voerende tot onder-
minning van het Schriftgezag.

Ik heb mij steeds weer, met verwondering, afge-
vraagd, waarom Dr. Schouten en anderen met hem, er
toch zoo tuk op zijn om zulk een andere exegese
van het Paradijsverhaal te bepleiten, een exegese,
die immers niet eens bestaat! Ik heb mij af-
gevraagd, waarom zij, indien zij staan op het stand-
punt door Dr. Schouten op blz. 451 aldus omschreven
dat zij „trouw aan de Belijdenis, en absoluut buiten
voor de autoriteit van Gods Woord, uit de sobere
mededeelingen der Schrift niet direct een conclusie
durfden trekken aangaande de vier bekende bizonde-
heden in het Paradijsverhaal, maar een non liquet
uitspreken en hopen en bidden, dat voortgaand
Schriftonderzoek en historiestudie tot een juist
inzicht zullen leiden“, dan toch maar niet zich
houden aan de, immers het meest voor de hand lig-
gende, zinnelijke waarneembaarheid der bedoelde pun-
ten, om, wanneer te eeniger tijd het door hen gehoopte
en afgebeden licht mocht gekomen zijn, een
gravamen tegen de beslissing der Synode van Assen
in te dienen. Ik durf hun wel verzekeren, dat, indien
de nieuwe opvatting dan werkelijk exegese is, d.w.z.
werkelijk uit den tekst der H. Schrift zelf ontleend,
dat gravamen een gunstig oor zal vinden. Het is de
H. Schrift maar welke wij willen justeren; en als
iemand ons uit de Schrift kan aantoonen dat zij
anders moet worden verstaan dan wij tot hiertoe
meenden, dan zijn wij onmiddellijk bereid om daarin
te voegen. Maar — dan moet het ook werkelijk uit
de Schrift aangetoond worden. We zijn niet klaar
als iemand zegt: tegen de gangbare opvatting bestaan
bezwaren en daarom stel ik een andere verklaring
voor. Ik herinner opnieuw aan Kuyper's woord: „Het
ex in exegese mag nimmer verzuikt“. Doch — om
daartoe terug te keeren, wat mag toch de oorzaak
zijn dat men er zoo tuk op is om de mogelijk-
heid te bepleiten van een andere opvatting, die
nog niet bestaat, zelfs niet bij benadering
is aan te geven (behalve dan ten opzichte van
de slang, waar de oude, wel eens voorgestane me-
ning alsof dit Satan in eigen persoon zou geweest
zijn, gretig wordt aanvaard). Dr. Schouten heeft mij
dit maatsel opgelost. Aan het einde van zijn laatste
artikel zegt hij in een persoonlijk woord tot mij, dat de
overgrote meerderheid van de Gereformeerde be-
oefenaren der natuurwetenschappen aan de uitspraken
der Synode van Assen, waartegen ze nu zoo ernstige
bezwaren hebben, met veel aandacht zouden hebben
geschonken „indien zij niet overtuigd wa-
ren, dat de Asser methode bij andere ge-
deelten der Schrift — en vooral Genesis
I — tot een exegese voert, die niet in
overeenstemming is met wat hun be-
kend is uit Gods openbaring in de na-
tuur.“ Wringt daar dus de schou? Welnu, laat ik
mogen zeggen aan Dr. Schouten en alle Gereformeerde
beoefenaren der natuurwetenschap, uit wier naam
hij spreekt (of dit werkelijk de overgrote meerde-
heid is, kan ik niet beoordeelen; 't zou mij ten
zeerste spijten — voor henzelf, dat het toch vrij
wel beter ware maar eens kalm en rustig af te wach-
ten of er inderdaad conflicten zouden ontstaan van den
aard zooals zij duchten. Door zich nu te verzetten
tegen de beslissing van Assen, waar geen enkel natuur-
wetenschappelijk vraagstuk in geding was, hebben zij
het conflict, dat zij vreesden, uitgelokt. Dr. Schouten
spreekt iets heel ernstigs uit als hij laat volgen dat
„een onderling verstaan en de onmisbare samenwer-
king tusschen theologen en natuurfilosofen vrijwel
onmogelijk is geworden“. Ik geloof dat Dr. Schouten
het te doorker inzicht, maar — als hij gelijk heeft, dan
ligt de schuld daarvan niet bij de theologen, maar
bij natuurfilosofen als Dr. Schouten die zich partij
stellen in een theologisch geding, waarbij geen enkel
natuurwetenschappelijk vraagstuk aan de orde was,
waarbij het ging over punten, die, gelijk Dr. Schouten
zelf zegt „vroeger nooit bijzonder hun belangstelling
getrokken“ hebben. Dat is in hooge mate te betreuren.
Daarom, als Dr. Schouten een beroep op mij doet
om mijn invloed aan te wenden ten einde de kloof te
overbruggen en de samenwerking van alle Gerefor-
meerde beoefenaren der wetenschap te bevorderen, dan
verklaar ik mij niet alleen gaarne daartoe bereid,

maar verzeker hem, dat ik daarmede reeds lang
 bezig ben. Heel het debat dat ik met Dr. Schouten
voer, heeft geen ander doel, dan om hem tot het in-
zicht te brengen, dat er geen enkele reden is, waarom
hij zich tegen de Asser opvatting van het Paradijsver-
haal keeren zou. Voortdurend heb ik mij tot hem
gericht in de hoop hem te overtuigen, en daardoor
de kloof te overbruggen. Wat zou het kostelijk zijn
als mij dit nu eindelijk mocht gelukken; en als wij
dan, natuurfilosofen en theologen tezaam, ons mogen
werpen op het zoeken naar de oplossing van de
problemen die in verband met de gegevens der na-
tuurwetenschap bij de exegese van enkele gedeelten
der H. Schrift zich voordoen; een oplossing, waarbij
twee dingen toch onwrikbaar zullen moeten vast-
staan: dat geen natuurwetenschappelijke feiten wor-
den verkracht, maar ook dat geen exegese van de
Schrift wordt gegeven die niet uit de Schrift is en
daarom aan haar gezag zou te kort doen.

K. S.

BOEKBESPREKING.

„Job“, door Dr. L. H. Bleeker, Hoogleeraar
aan de Universiteit te Groningen.
Groningen — J. B. Wolters' U. M., 1926.

Deze verklaring maakt deel uit van de serie „Tekst
en Uitleg“.

Men bemerkt het reeds op de eerste bladzijden, dat
de schrijver niet Gereformeerd is.

En het standpunt van een auteur bepaalt ook zijn
vertaling en verklaring.

Vanzelf is onze houding tegenover deze verklaring
een meer kritische.

Toch zullen al onze theologen goed doen van dit werk
kennis te nemen. Niet alleen om ook van de gevoelen
van anders georiënteerden op de hoogte te komen.
Maar ook om er positief van te profiteren. Want er
staan ontegenzeggelijk veel mooie en goede dingen in.
HEPP.

„In het land van de Papoea“, door F. J. F.
van Hasselt.

Utrecht — Kemink & Zoon.

Ook dit boekje van zendeling van Hasselt is voor de
Christelijke scholen bestemd. Van Hasselt volgt echter
een andere methode dan de Koning; hij geeft niet los
naast elkaar staande verhalen, maar beschrijft een zen-
dingsveld nauwkeurig. Dat hij daarvoor Nieuw-Guinea
koos, spreekt vanzelf; hij is er geboren, want zijn vader
was daar zendeling; zelf heeft hij er 30 jaren gewerkt, en
is het vorige jaar, na genoten verlof, weer naar zijn ar-
beidsveld teruggekeerd. Bij het lezen van zijn boek komt
zij onder den indruk met iemand te doen te hebben, die
het terrein door aanschouwing kent; alles is levendig be-
schreven. Het eerste deel van 62 bladz. behandelt het
land en zijn bewoners, en de volgende 90 bladz. brengen
ons met het zendingswerk op de hoogte. Talrijke plaatjes
staan ook hier tusschen den tekst. Het is keurig uit-
gegeven.

J. D. W.

„Leeren en Repeteeren“, door J. P. Mackaay.
Utrecht — Kemink & Zoon.

Een pracht van een boekje. Uit een vijftal vakken van
onderwijs bracht de schrijver een en ander samen, wat
door de leerlingen van Chr. scholen wordt geleerd en
voortdurend moet worden gerepeteerd, zal het niet te
spoedig worden vergeten. De zending is vergeten, behalve
het herinneren aan de oprichting van eenige zendings-
verenigingen; dat is wel heel jammer, en ook beslist een
verzuim. Afgezien van deze leemte kunnen wij dit boekje
hartelijk aanbevelen.

J. D. W.

Verdieping en Belijning: „Kind en Zending“.
Groningen — P. Noordhoff.

In de mooie serie: Verdieping en Belijning, verscheen
„Kind en Zending“ als no. 3 en 6. De titel past niet geheel
op den inhoud. Hoofdstuk 5: De waarde der medische zen-
ding als zendingsmiddel, van de hand van dr. G. Roijer,
noemt zelfs het woord kind niet; het schijnt ons ook niet
bedoeld te zijn, om kinderen ernaar op de hoogte te
brengen; en waarom zou dan wel de medische dienst ge-
noemd zijn en niet de schooldienst of de colportage? Deze
opmerkingen doen echter niets af aan de waarde van dit
artikel. Ook hoofdstuk 1: Kind en Zending, door prof.
dr. Brouwer geschreven, staat, niettegenstaande zijn op-
schrift, in zeer ver verwijderd verband met het onder-
werp dezer brochure: prof. Brouwer behandelt vooral de
bezwaren tegen de zending, en hij doet dit principieel en
afdoend. Ook hoofdstuk 2: De leeraar, eveneens van de
hand van prof. Brouwer, geeft niet geheel, wat men ver-
wacht, bijna de helft wordt in beslag genomen door een
schets over het zendingsleven in ons land, en de verschil-
lende motieven, die ons tot zendingsarbeid bewegen; in
de tweede helft ontvangen wij schoone bladzijden over
den leeraar. De behandeling van het eigenlijke onder-
werp werd aan den heer A. J. Drewes toevertrouwd, en
de keuze blijkt een zeer gelukkige te zijn. De heer Drewes
doet zijn werk grondig; hij is schoolman en zendingsman
beide. Dit artikel moet verhelderend werken; en geen on-
derwijzer zal het teleurgesteld terugde leggen.

De geheele brochure doet sterk uitkomen, dat zending
niet iets apart is, iets speciaals voor liefhebbers, doch
roeping en plicht der gemeente Gods, en alzoo van ieder
gelovige.

In een aankondiging kunnen wij niet dieper op dit
keurig uitgegeven en zeer waardevol boekje ingaan. Wij
hopen in eenige artikelen verschillende zaken, hier ont-
vond, grondiger te bespreken; want ons wordt hier veel
stof tot nader onderzoek gegeven.

J. D. W.

„Van Strijd en Overwinning“, door J. C. de
Koning.

Utrecht — Kemink & Zoon.

Dit boekje van verhalen uit de geschiedenis der zen-
ding beleefde een derden druk. En wij verblijden ons
daarover. Het bewijst, dat op onze Christelijke scholen